DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS.

DE

OPHTHALMIA NEONATORUM.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

EX AUCTORITATE,

RECTORIS MAGNIFICI,

E. J. THOMASSEN A THUESSINK,

A. L. M. Med. et Phil. Doct. Med. Theor. et Pract. Therap. et Med. Forensis, Clinicae, atque Nosocomii Academici Professoris Ordinarii,

UT ET

Amplissimi SENATUS ACADEMICI Consensu, et Nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ Decreto,

PRO GRADU DOCTORATUS,

Summisque in MEDICINA Honoribus ac Privilegiis, rite et legitime consequendis,

Publico Examini submittit

SYBRANDUS ELZO STRATINGH,

GRONINGANUS.

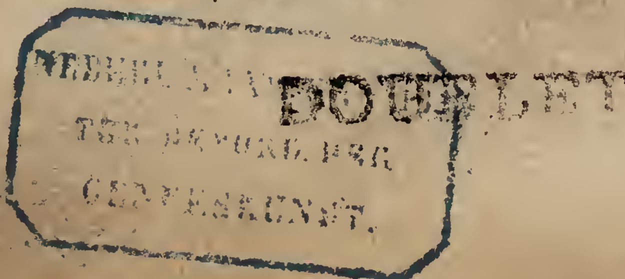
Ad diem XVI. *Junii* MDCCXCVIII *Hora X.*

GRONINGÆ,

Apud Viduam JACOBI BOLT.

MDCCXCVIII.

VIRO OPTIMO

GOSEWINO ACKER,

PHARMACOPOEO APUD GRONINGANOS EXPERTISSIMO, VITRICO INDULGENTISSIMO, PATRIS ADINSTAR OMNI FILIALI AMORE PROSEQUENDO.

NEC NON

VIRIS

MUNERUM GRAVITATE, ERUDITIONIS FAMA ET INGENII SPLENDORE, MAXIME CONSPICUIS, PRÆCEPTORIBUS ÆSTUMATISSIMIS.

UT ET

AMICIS

DE SE, SUISQUE STUDIIS BENE MERITIS.

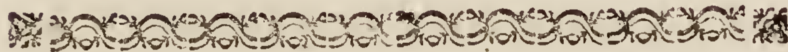
In grati animi tesseram hasce
studiorum primitias sacras facit
AUCTOR.

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS.

DE

OPHTHALMIA NEONATORUM.

INTRODUCTIO.

Animus mihi fuerat pro ſpecimine Inaugurali experimenta quædam inſtituere ad vires Plantarum detegendas, quæ ſub familia Rhoum comprehenduntur, & imprimis operam dare, ut virtutes Rhus Toxicodendri, a multis Recentioribus eximie laudatas, indagarem; — verum pertractatione hujus materiæ amplæ jam ſuſcepta, mox non tantum experiebar propoſito tempore illam abſolvi

non posse, sed et imprimis vires meas Practicas longe superare, quæ haud exiguæ sine dubio requiruntur, ut cum successu hujus generis experimenta pertractari queant; quare potius hanc materiam non seponendam, sed solum differendam esse arbitrabar, tempore magis opportuno, dum experimenta ulterius capienda sum instituturus.

Evolvens igitur morborum historias, quas colligere mihi contigerat in Nosocomio Academico, ut invenirem materiam, quæ priori posset substitui, inter alios notabiles casus attentionem meam excitabat observatio Ophthalmiæ peculiaris, in recens nato nonnumquam obviæ, eamque imprimis descriptione dignam putabam, dum frustra apud multos Auctores observationes, naturam hujus morbi illustrantes, quærerem; quum Recentiores quidam, quorum scripta nondum in omnium manibus versantur, interea hanc Ophthalmiæ speciem exhibuerint. —

Cui consilio cum annuebat simul Præceptor meus æstumatissimus E. J. Thomassen á Thuessink, statim manus operi admovendas esse opinabar, ut

pro-

pro temporis, quod mihi fupererat, brevitate, fuccincte, quantum id vires juveniles permittant, hunc morbum delinearem, ejusque indolem obfervationibus quibusdam patefacerem.

Cuivis autem, vel me non monente, evidens erit, confiderationem morborum, quibus infantes plectuntur, utiliffimam effe, & lubenter ftatuet cum Doctiff. Wichmanno, (1) fi umquam luftraverit attenta mente hanc Medicinæ partem, quod major infantum mortalitas prima vitæ periodo, ratione habita ad vitam magis provectam, imprimis repetenda fit ex difficillima, et nondum adeo elaborata, morborum Infantilium Diagnofi; ideoque laudanda effe cujusvis conamina, quantumvis non omnibus numeris abfoluta, mecum facile agnofcet, quæ attentionem Medicorum in hanc rem utiliffimam excitare valent.

(1) Conf. J. E. Wichmann, Ideen zur Diagnoftik. T. I. pag. 22 & 23. 1794.

CAPUT I.

Morbi Expositio.

§. I.

Infantes, simulac in lucem editi sint, multis obnoxios esse morbis, testantur egregia illorum monumenta, qui ex industria primæ ætatis morbos delinearunt; – dari tamen quædam, ab iis leviter notata, si non plenarie prætervisa, vitia, evidens erit, si opera egregia hunc in finem conscripta, consulantur, in quibus ne vestigia quidem inveniuntur, ex quibus patere posset, hanc Ophthalmiæ speciem iis cognitam fuisse.

Quodsi præterea evolvantur Opera Linnæi, Vogelii, & Sauvagesii, ordine systematico morbos exponentium, hanc Ophthalmiæ speciem plane eos omisisse patebit; immo, quod mirandum est, Doct. Daniel in recuso Sauvagesii Opere Nosologico, hancce speciem non apposuisse.

Si autem Veterum lustrentur monumenta, non nisi ad finem sæculi præcedentis vestigia deteguntur, Medicorum attentionem ad se traxisse hunc morbum.

L. Ri-

L. Riverius (2) enim, Medicus eo tempore eximius, hanc dedit descriptionem, „ Infans recens natus, oculorum rubore afficiebatur cum multis fordibus, puris instar inde fluentibus; per tres menses affectus continuavit, & multa collyria admota nihil contulerunt. Tandem ex præscripto cujusdam Medici gossypium singulis noctibus admotum est utrique oculo, quod prius ad prunas diligenter exsiccatur, digitis discerptum & bene carminatum; postmodum uterque oculus contegebatur pauca cotonis quantitate instar plumaceoli, fascia superinducta. Mane gossypium auferebatur dictis sordibus valde imbutum; continuando remedium per plures noctes infans optime curatus est".

Post eum a nemine eo tempore fuit descripta, & solida ejus pertractatio hisce diebus relicta est Cum inter Germanos descriptiones exhibuerunt hujus morbi egregias nuperius Doct. Schäffer, (3) Reil, (4)

 Kor-

(2) L. Riverii, Op. Omnia pag. 581. obs. 3.
(3) Schäffer, Von der Eiterung der augendekkeldrusen, als einer noch nie beschriebene krankheit neugeborner kinder. prostat hæc tractatio in samml. Auserl. Abh. von Koch T. V. pag. 302.
(4) J. C. Reil, Memorabil. Med. Pract. Vol. I. Fasc. I. pag. 106. Halæ 1790.

KORTUM, (5) GÖTZ, (6) & SIEBOLD, (7); tum etiam ea inter Anglos sua laude non carent, quæ in operibus Doct. ARMSTRONG, (8) WARE, (9) BLAIR, (10) & DEASE (11) de hac Ophthalmia proposita leguntur.

Præter hos enumeratos auctores non desunt, qui leviter tantum de ea mentionem fecerint, inter quos Doct.

---

(5) C. G. T. KORTUM, Medic. Chirurg. Handb. der Augenkr. Vol. I. pag. 113. 1791.

(6) J. G. GÖTZ, Dissertatio de Ophthalmia Infantum recens natorum. Jenæ 1791.

(7) STARKS Archiv. Vol. IV. pag. 558.

(8) G. ARMSTRONG, An account of the diseases most incident to children from their birth, till the age of puberty. Lond. 1777. Versionem Germanicam curavit. J. G. C. SCHÄFFER. Regensb. 1786.

(9) J. WARE, Remarks on the Ophthalmy, Psorophthalmy and purulent Eijes etc. Lond. 1780. horum duorum operum brevis expositio exhibetur in Auserl. Abh. & VON KOCH, prioris Tom IV. parte 1. pag. 46. posterioris T. VI. pag. 424.

(10) BLAIR, Observ. on Ophthalmy. Lond. 1780.

(11) DEASE, Bemerkung. uber die Entbindungskunst. Leipzig 1788.

Doct STOLL, (12) BELL, (13) SELLE, (14) GIRTANNER, (15) Aliique recenſeri debent.

§. II.

Adgreditur infantes hæc Ophthalmiæ ſpecies vario poſt natales tempore; unanimi tamen conſenſu auctorum conſtat, quod ordinarie invadat a primo ad 14tum ætatis diem, imo rara ſint exempla, ſerius accidiſſe.

Uterque oculus fere ſemper ſimul corripitur; licet aliquando unus prius afficiatur altero: cujus exemplum etiam habet SCHÄFFER.

In initio palpebræ intumeſcunt, & levi rubore inflammatorio corripiuntur, unde tarſi ad ſe invi-

(12) M. STOLL, Prælection in diverſ morb. chron. VI. pag. 39.

(13) B. BELL, Lehrbegrif der Wundarzneik. T. 3.

(14) SELLE, Handb. der Medic. Praxis pag. 445. Berl. 1789.

(15) C. GIRTANNER, Verhand. over de Ziekten der kinderen. pag. 58 & 158. Leidæ 1797.

cum premuntur, & conglutinantur, præcipue cum dormiant; inflammatoria dispositione harum partium de die in diem aucta, ex oculorum canthis effluit materies quædam flava, initio tenuis, dein spissa, nonnumquam striis sanguineis mista, cum pure multum conveniens.

Quodsi jam palpebræ prius emollitæ, cauta manu separentur, oculi bulbus ab omni parte hac materie purulenta tectus deprehenditur, ita ut, si quis nesciret naturam huius affectionis, putaret, ipsam oculi fabricam esse destructam, & omnia in purulentum liquamen esse conversa. Sed purulenta hac materie diligenter ex oculis lavata, primis morbi diebus, ipsa oculi fabrica nullam subiit læsionem; præterquam quod Cornea non raro retrocedat propter palpebrarum intumescentium pressionem. Si vero palpebræ arcte claudantur, ita ut cavum palpebras inter et oculi bulbum depurari nequeat, & materies hæc purulenta ibi stagnet, bulbus non raro læditur, & varia contrahit vitia.

Interior palpebrarum superficies, imprimis earum margines exhibent Inflammationis manifesta indicia, ita

ita ut merito pro Blepharophthalmia habeatur. Ordinarie palpebræ introrſum vertuntur (quod audit Entropium) aliquando extrorſum flectuntur unde & periculum morbi, & curæ moleſtia multum increſcunt, (vocatur illud vitium Ectropium).

Ad lucem oculi affectorum admodum ſenſiles ſunt, vagitu quippe moleſtiam & dolorem ſtatim indicant, ſi luci nimis ſerenæ exponantur.

Fere ſemper ſola exiſtit hæc Ophthalmia, & in reliquo corpore nullum conſpicitur vitium; obſervarunt tamen aliquando medici, durante hac Ophthalmia, erumpere exanthema quoddam puſtuloſum univerſale; imo Doctis. ANDRY (16) memorat caſum infantis peculiari illa telæ celluloſæ induratione laborantis, in quo ſimul palpebræ hac inflammatione affectæ erant.

(16) Conf. Andry ſur l'endurcisſement du tisſu cellulaire dans les enfans nouveaux nés Obſ. 3, proſtat hæc tractatio in Hiſtoire de la Societé de Medicine pag. 207. Anni 1784 & 85.

§. III.

Primis morbi diebus, raro ſi umquam febre afficiuntur, potius optima ſanitate frui videntur, vegeti ſunt, et omnes corporis functiones ex voto peragunt; verum elapſis duabus, vel tribus ſeptimanis febricula eos corripit, quæ ſæpe increscit, unde omne nutrimentum fastidiunt, et vagitu continuo matres vexant, alvus antea conſtipata, nunc ſoluta fit, et deponunt materiam viridescentem, acidum manifeſto ſpirantem, unde vires exhauriuntur, et mors inevitabilis ſequitur.

§. IV.

Non tantum febris, quæ progreſſu oritur, morbi periculum auget, ſed etiam ſecretio illa humoris purulenti; nam illa fere ſemper increscit poſt 8^{vum} vel 10^{mum} morbi diem.

Si enim propter palpebrarum coadunationem ex oculis effluere nequeat, mora acredinem contrahat neceſſe eſt, corrodat ipſum oculi bulbum, ejus-

que

que fabricam organicam destruat; imprimis autem illud metuendum est, si corpus scateat quadam humorum degenerata indole, qua devastatio harum partium sensilium magis inevitabilis redditur.

Observatione enim multiplici Auctorum constat, Corneam sæpe pelluciditatem amittere et maculis affici; imo teste Doct. Underwood (17) accidit, quod oculus plenarie ab hac causa destruatur.

Tunica quoque Albuginea sæpe inflammationem subit, unde abscessus in ea formantur.

Si jam externæ hæ oculi partes læsæ sint, cuivis sponte patet, humores oculi facile vitiari et purulenta hac labe imbui, illud non raro accidit in humore Aqueo, cujus sequela sæpe observatur Cæcitas.

In summo palpebrarum tumore vidit Doct. Ware Corneam fuisse disruptam.

Palpebræ sæpe concrescunt, si, superficie Epidermide denudata, diu coadunatæ fuerint, quod adeo facile ubivis locum habet, si partes inflammatæ vel sibi, vel aliis partibus contiguæ sint. Quod-

(17) Underwood, On the diseases of children Vol. II. pag. 17. Lond. 1789.

Quodsi palpebræ in hoc morbo extrorsum vergant, evicit experientia, Inflammatione licet sanata, palpebras vel diu, vel semper hanc positionem servare: quibus accedit, quod nonnulli observaverint, morbo devicto, per totam vitam Myopes quosdam mansisse.

§. V.

Licet optima medela tempestive adhibeatur, lento nihilominus gradu sanationis scopus attingitur; nam constans observatio Medicorum confirmat, curam ex voto succedere, si 40 vel 60 dies non excedat; imprimis autem in longum excurrit morbus, si ipse oculi bulbus hoc vel illo modo affectus fuerit; eo quippe in casu ex primario vitio secundarium nascitur, quod peculiaria exhibet symptomata, adeoque peculiarem requirit tractandi methodum.

Spes tamen sanationis cito affulget, si quantitas materiæ purulentæ, quæ ex oculis depluit, minor fiat, indicio Inflammationis vehementiam minui: si cæteroquin Infantes non nimis debiles sint, sed suffi-

ſufficientem virium menſuram habeant ad morbum ſuſtinendum, imprimis eo tempore neceſſariam, quo febre corripiuntur.

Præ cæteris hic ſalus augurari licet, ſi cauſſæ, quibus morbus adſcribendus eſt, levioris indolis ſint, quod melius intelligetur, ſi varias expoſuimus cauſſas, quæ morbo anſam præbere ſolent.

Curationem retardari, ſponte ſua ſequitur, ſi peculiaris quædam diſpoſitio morboſa in corpore delitefcat, & vel acre Scrophuloſum, vel Syphilliticum humores inquinent, quæ ita evolvuntur, in actum deducuntur, et in debilitato corpore mortem accelerant.

§. VI.

Quæ hucusque monuimus de hujus Ophthalmiæ indole, exhibent ea, quæ in ſummo hujus morbi gradu obſervantur, quando peculiari hoc nomine a plerisque tantum inſigniri ſolet; quum levior gradus, quamvis morbus ejusdem ſit naturæ, perverſe ab iis conſideratur huc non pertinere: conſiſtit autem

in

in levi ſeroſa marginum palpebrarum inflammatione, (Germani illud exprimunt *das Flüſchen am Auge*); hæc affectio absque ulla noxa fertur, et ſponte ſua ſanatur Infans.

Videtur quoque Doct. GIRTANNER, (18) hanc diverſitatem indigitare, dum duas hujus morbi ſpecies ſub diverſo capitulo deſcribit.

§. VII.

Infantes ex multis aliis cauſſis Ophthalmia quadam, quæ nullam cum modo deſcripta alit affinitatem, corripiuntur. Ne igitur quis in errorem ducatur, quædam monenda veniunt, quæ omnem confuſionem præpediunt.

Sollicite enim inquirendum eſt, an quædam detur exanthematum ſuppresſorum ſuſpicio; an infans Tinea capitis, Cruſta Lactea vel alio quodam Exanthemate laboraverit, quorum veſtigia quidem non amplius inveniuntur; ſatis enim ſuperque evincit expe-

(18) Conf. GIRTANNER l. c. pag. 58.

perientia hæc Exanthemata facile retrocedere, aliasque partes magis nobiles occupare.

Præterea cogitandum eſt, ſi Ophthalmia quædam Variolas vel Morbillos inſequatur, de materiæ Varioloſæ, vel Morbilloſæ ad oculos Metastaſi, ne morbi prægreſſi effectum pro idiopathica affectione ſalutemus.

In modo memoratis caſibus discrimen elucescit non tantum ex morborum prægreſſorum indole cognita, verum optime ex ipſa inflammationis ſede; ſi enim ab hisce cauſſis dependeat Oculi Inflammatio, materies acris retropulſa ſtatim occupat, vel Oculi partes internas, vel tunicas externas, illæſis palpebris; contrarium obtinere vidimus in modo delineata Ophthalmia recens Natorum, ubi ſedem mali conſtanter palpebræ conſtituunt, et Oculi bulbus non niſi per conſenſum progreſſu morbi afficitur.

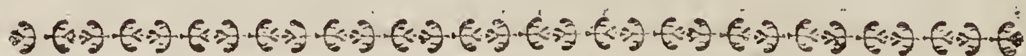
Obſervandum quoque eſt, Doct. DOUBLET (19) non raro vidiſſe, infantes poſt diem natum

7mum,

(19) Conf. DOUBLET, Memoire ſur les ſymptomes, et le traitement de la maladie Venerienne dans les Enfans nouveaux nés. Paris 1781.

7^{mum}, vel 8^{vum}, Gonorrhæa laborasse, in quibus, si imprudentur supprimeretur hæc secretio, materies illa acris ad Oculum deferebatur, ibique Inflammationem producebat, in eo a genuina recens Natorum diversam, quod vehementi modo Oculi bulbum adgrediatur, ejusque fabricam graviter lædat.

Cæteroquin in Infantibus, vitio Scrophuloso inquinatis, sæpe occurrere solet quædam Ophthalmiæ species, orta a materia acri huc delata, quæ eo facile a reliquis distinguitur, quod consistat in parvis ulcusculis serum acre fundentibus, quæ ex bulbis Ciliorum morbose affectis oriuntur.

CAPUT II.

Caussarum Expositio.

§. I.

Caussarum explanatio, quibus hæc Oculorum affectio adscribi debet, multis premitur difficultati-

bus

bus exin obortis, quod Medicis ea, quæ ad ejus formationem concurrere debent, nondum rite cognita, atque perſpecta ſint; unde omnes fere, quotquot de hoc oculorum vitio ſcripſere Auctores, diverſas circa causſarum indolem tueantur opiniones, quæ nullam, ratione effectuum incorpushumanum, colunt affinitatem.

Multi omnem prætereunt prædispoſitionem, morbum vel ſimul producentem, vel ſaltem augentem, cum eum ubivis a cauſſa quadam externa occaſionali derivari poſſe autumant: — favere tamen in nonnullis caſibus huic morbo producendo peculiarem corporis diatheſin, veroſimillimum videtur, cum obſervatio docuit, debiles imprimis, laxos, ſcrophuloſos, venereos, aliisque vitiis ſubjectos Infantes, huic labi obnoxios eſſe; imo quoque liquet, præ cæteris illam occurrere apud homines tenuioris ſortis, qui male nutriuntur, ſummis ſordibus vitam agunt, eamque non raro deſidioſam et turpem; unde etiam ratio petenda eſt, quare in locis publicis, (20) ubi gravidæ pauperes puerperium abſolvunt, tam frequens offendatur.

B Ma-

(20) Conf. J. C Löder Chirurg. Med. Beobagt. pag. 269. 1794.

Matres enim eo in casu foetui alimentum largiuntur, durante graviditate, vix nutriens, vel simul inquinatum peculiari humorum maternorum vitiata indole; hinc ejusmodi Infantes ita debilitati non facile resistunt potentiæ cuidam nocenti, quum ilico diathesis delitescens prava evolvatur, et morbi vim intendat.

Confirmari quoque illud eo videtur, quod sæpe observaverint Medici cum hac Ophthalmia erumpere exanthema quoddam cutaneum scrophulosum; quod etiam in binis casibus observare mihi contigit.

§. II.

Caussarum Occasionalium non tantum insignis numerus recensetur, sed et diversitas multa in iis obtinet.

Qui cum Doct. SCHÄFFER faciunt, in ea versantur opinione, quod expositioni Infantis neonati lucis radiis hæc Ophthalmia sit adscribenda, præcipue si hæc conditio diu conservetur.

Quam-

Quamvis negari nequeat, oculum, organum tam fenfile, fi ftimulo fortiori afficiatur, uti luminis, Inflammationem poffe ab hac cauffa fubire, quod autem unice huic cauffæ adfcribatur, vetat aliorum experientia, qua evictum eft, morbum hunc fæpe adfuiffe, quamvis actioni luminis fortioris non expofiti fuerint.

Si confideremus, fedem hujus Inflammationis effe internam palpebrarum fuperficiem, eam initium fumere ab illarum margine, continuo magis diffeminari per totam internam membranam, oculumque numquam nifi propter commercium cum parte adfecta illam adgredi, fimul evidens erit, non ita inter cauffas occafionales actionem luminis nimis fereni effe ponendam, quia in palpebris fanis lumen nullam reactionem (21) morbofam excitare poteft: multum facit lumen, fi Inflammatio jam adfit, ad

(21) Ut morbus producatur cum Celeb. Hufeland. (Ideen Uber Pathogenie pag. 5.) ftatuimus, quod requiratur non tantum, ut ftimuli percipiantur, fed vires vitales peculiariter reagant ad hofce ftimulos, ita ut morbus fit effectus compofitus ex duabus hifce conditionibus.

ejus vim augendam, cum partes affectæ magis sensiles redditæ sint.

Cum sentiret Doct. SCHÄFFER difficulter ex hac caussa morbum ubivis posse derivari, aliam simul proposuit opinionem, quæ tamquam conjectura considerari debet.

Cum in partu laborioso et difficili Infantes diu morantur in vagina, antequam vel Naturæ, vel Artis ope, ex his angustiis educuntur, hoc in casu sæpe variæ corporis partes læduntur, et imprimis propter compressionem illatam sugillationes hic et illic oriuntur; rogat igitur Auctor, an non in tali partu palpebris vis inferri possit, unde statim post partum Inflammatione, ex contusione orta, corripiantur?

Negari quidem nequit in tali partu Infantem vario modo posse lædi, cum Experientia hujus rei testimonium manifestum exhibet; cuilibet tamen mirum videri oportet, illæso reliquo corpore, oculos tantum fuisse affectos; — Oculi enim orbitis reconditi jacent, et ubivis ambiuntur ab ossibus duris, præ iis eminentibus, unde, si vis quædam hisce locis applicaretur, præcipua læsio in oculos ambientibus

par-

partibus obſervari deberet, in quibus tamen nullam læſionem ſimul cum hac Ophthalmia obſervarunt hujus mali attenti Obſervatores.

Præterea in memoriam revocandum eſt, ſæpe numero hac Ophthalmia correptorum palpebras nullum præbere læſionis indicium per aliquot poſt partum dies; ita ut cum Doct. Schäffer (22) multi obſervaverint, Infantem die ætatis 8vo. inopinato absque prævio indicio morboſo fuiſſe correptum; ſi enim a læſione morbus derivandus eſſet, palpebræ ſtatim exhibere debebant quædam, vel contuſionum, vel ecchymoſeôn indicia, dum ſanguis ſtagnans, ſi non reſorbeatur, degeneret, et Inflammationi anſam præbeat.

§. III.

Ab hac Schäfferi opinione recedit Doct. Armstrong, qui putat hanc Ophthalmiam a ſuſcepto frigore eſſe repetendam; animadvertit enim

 ſum-

(22) Vid. Schäffer l. l. Obſ. 2da.

summo jure, matres sæpe Infantes ruditer tractare, et tempore frigido ac humido parum curæ habere, ut in neonatis ille caloris gradus, quo in utero materno fovebantur, non nimis cito et imprudenter mutetur; unde sponte sua sequitur, quod varia vitia in corpore infantili oriri possint, inter quæ non infimum locum occupat Ophthalmia rheumatica serosa, orta a materie perspirabili retenta, quæ stimulando glandulas Meibomianas, secretionem morbosam inducebat.

Quod in multis casibus hæc Inflammatio ab ejusmodi caussa sit derivanda, non omni probabilitatis specie caret, imprimis cum ex ejus indole patebit, esse Inflammationem passivam, ortam ab acri stimulo applicito, quodque ulterius curâ hic adhibenda confirmabitur.

Doct. Medicus ECKHOLDT (23) opinionem ab hisce diversam fovet; opinatur enim, hanc affectionem esse derivandam ex vi palpebris il-

(23) Conf. Sammlung auserles. Abhand. von Koch IV. Pag. 308.

illata, cum nutrices oculos lavent ſpongiis duris, atque impuris.

Nonne potius inter cauſſas poneretur neglectus debitæ oculorum depurationis, ſi talem cauſſarum claſſem in cenſum ducere velimus?

Corpus enim Infantis recens nati, viſcida ac impura materie tectum eſt, ex liquore amnii depoſita, quæ præ cæteris partibus plicas quasvis corporis adimplet, rimas, et cavitates obducit, unde etiam facile inter palpebras colligitur, et talia loca, niſi rite a ſordibus depurentur, in Inflammationem rapit propter acrem, et corrodentem ejus indolem.

Dantur etiam, qui cum Doct. VOGELIO (24) adducant alias cauſſas phyſicas uti vapores nocivos, aëris corruptam indolem, et ita porro; videntur tamen hæ cauſſæ imprimis vim ſuam noxiam exſerere poſſe, ſi palpebræ ab alia cauſſa jam affectæ fuerint; quum interea dubitare liceat num in ſanis palpebris talia Inflammationem excitare queant.

 §. IV.

---

(24) Conf. S. G. VOGEL Handb. der Pract. Arzneywiſſenſchaft T. IV. pag. 54. 1795.

§. IV.

Præter modo dictas caussas aliæ, eæque magnopere ab iis diversæ, memorandæ veniunt; quæ, quamvis a paucis notentur Medicis, tamen negligendæ esse non videntur, et merito caussarum numero adscribuntur. —— Scilicet si omnia rite perpendamus, quæ hanc Inflammationem comitantur, verosimile omnino videtur, quod consideranda sit tamquam topica affectio palpebrarum orta ab applicatione materiæ cujusdam acris irritantis, et quod in nonnullis casibus oriri possit a materia venerea vel leucorrhœica, vaginam matris occupantibus, cum Infans nasceretur, quæ tunc palpebris adhærens Inflammationem producat.

Ut hæc assertio debite confirmetur, quædam primo monenda sunt de Inflammatione orta a tali caussâ; cum dein probandum sit, non inmerito labem veneream muliebria occupantem, caussarum numero adscribi.

Quamvis ad Inflammationem in corpore producendam requirantur quædam peculiares conditiones, sæpe tamen absque iis in nonnullis partibus Inflamma-

mationes oriuntur, quæ ex corporis prædispoſito habitu repeti non poſſunt.

Ut enim producatur Inflammatio, auctus vaſorum tonus, et major ſanguinis vis plastica requiruntur (25), et quo magis hæ conditiones vigent, vel in toto corpore, vel in parte quadam, eo vehementior exſurgere ſolet Inflammatio.

Verum conſtans obſervatio abunde docuit, non tantum Inflammationem poſſe oriri, ubi hæ conditiones non ita vigent, ſed et ubi manifeſte contrarium obtinet, ita quidem ut Inflammatio locum habeat, quamvis cordis et vaſorum vis vitalis diminuta ſit.

Priorem Pathologi vocant Inflammationem Activam, posteriorem autem Paſſivam.

Talis paſſiva Inflammatio imprimis repetenda eſt ex duplici fonte, vel ex acri quodam ſtimulo, parti ſenſili applicito, vel ex partis debilitate.

Si ab acri ſtimulo oriatur talis Inflammatio, eadem ſymptomata in parte affecta obſervantur, acſi

 to-

(25) Conf. Hufeland lib. Laud. pag. 303.

totum systema vasculare simul consentiat; rubor enim, calor, dolor, tumor, manifesta sunt, quæ symptomata ab irritatione locali orta, ilico tolluntur, simulac stimulus iners redditus sit.

Quodsi ejusmodi irritamentum applicetur membranis, quæ glandulis scatent, mucum peculiarem secernentibus, primo auget secretionem materiæ mucosæ, dein mutatur hocce stimulo actio glandularum in humoribus secernendis, unde mucus secretus blandam suam crasin amittit, et quoque stimuli vice fungitur ad partes vicinas irritandas, et inflammandas.

Hinc quoque summo jure Doct. Ware materiem, quæ in hac recens Natorum Inflammatione secernitur, non considerat tanquam pus, sed solummodo tanquam materiem ipsam mucosam, cujus quantitas, et qualitas propter stimulum applicitum augetur, et mutatur.

Idem nempe hic accidit, quod in urethra locum habet, si miasma venereum applicetur glandulis muciparis, et gonorrhæam producat: ratione effectuum idem salutamus in coryza, et

Ca-

catarrho, quando materies rheumatica ad membranam narium internam, pulmonum, et pleuræ deponatur, ibique paſſivam excitet Inflammationem.

A debilitate partis cujusdam etiam Inflammatio paſſiva oritur, quia ſanguis lentius movetur in hac parte debilitata, et ibi ſtagnat, unde neceſſario ſequitur, ſanguinem velocius moveri in reliquis corporis vaſis, reſpectu habito ad hanc partem debilitatam; hinc reactio cordis et vaſorum, et appulſus ſanguinis ad hanc partem debilitatam aucta ſint, neceſſe eſt, quare Inflammatoria ſymptomata hic oriri debent: exemplum habemus in contuſionibus.

Quodſi haec, quæ jam propoſuimus de varia Inflammationis tam activæ, quam paſſivæ natura, comparentur cum deſcriptione Ophthalmiæ capite primo tradita, et in mentem revocetur, imprimis debiles, laxos et impura labe inquinatos hac corripi, ſimulque attenta mente ſymptomata noſtræ Ophthalmiæ, cum modo memoratis Inflammationis Paſſivæ impuræ comparentur, a vero alienum videri nequit, ſi ſtatuamus, hanc recens Natorum

Oph-

Ophthalmiam esse naturæ Inflammationis passivæ, et summa cum probabilitate in multis casibus ab acri applicito possè derivari.

§. V.

Huic opinioni major certitudinis gradus conciliatur, si jam secundo loco indagetur, num materies venerea, si in muliebribus tempore partus obvia sit, possit reponi inter caussas.

Quamvis dentur Medici, inter quos primas tenet Doct. Siebold, (26) qui numquam sese hunc morbum observasse affirment, quin matres luis venereæ evidentia gererent vestigia, illi tamen, ultra quam par est, processisse mihi videntur, cum illud, experientia teste, tantum affirmari liceat, caussam veneream pluries hic latere, quam quidem illud prima fronte quis crederet; saltem illud eo confirmari videtur, quod raro admodum obvius veniat hicce morbus, ratione frequentiæ caus-

(26) Conf. Starks Archiv. Tom. IV. pag. 558.

caussarum, quas ex mente quorundam Auctorum recensuimus, et si occurrat, præ cæteris Infantes tenuioris sortis adoriatur, quorum matres, si res domesticæ attente considerentur, vitæ inhonestæ suspicione non prorsus carent.

Quæstio hic exsurgere posset illa, an ad producendam talem Ophthalmiam veneream necessario requiratur topica affectio venerea; an non potius ex degenerata, et venerea humorum indole, quibus Infans in utero materno nutritur, oriri posset hæc Ophthalmia, tanquam sequela corruptionis universæ humorum, ita ut non necesse sit, matrem habuisse in muliebribus affectionem veneream, dum Infans nasceretur?

Quodsi feminæ labe venerea affectæ prolem, graviditatis periodo absoluta, pariant, observatio quidem docuit, tales liberos debiles et emaciatos esse, numquam autem propterea symptomatibus, lui venereæ propriis, obnoxios esse, eoque tantum in casu venereo morbo corripi, si mater in muliebribus venereas habuerit affectiones.

Infantes enim, labe venerea correpti, numquam

si-

mulac in lucem editi ſint, ſymptomata venerea oſtendunt, ſed fere ſemper post diem natum 10^{mum} et ultra; ut adeo exin probetur, morbum oriri a cauſſa quadam topica venerea, durante partu, applicita.

Doct. GIRTANNER (27) perſpicue hæc etiam confirmat, cum teſtatur, quod omnes Infantes venerei, quos larga copia viderat, naſcerentur absque ullis ſignis venereis, in quibus tamen hæc poſt aliquot dies erumpebant.

Eodem modo de hac re mentem ſuam explicat Doct. HAHNEMAN (28), ita ut roget, an quis unquam obſervaverit in Infante momento partus vitia, quæ virus venereum intra humores abſorptum fuiſſe declarabant, et iterum topicas affectiones exin fuiſſe obortas, quo pertinent exulcerationes glandularum in faucibus, ulcera et exanthemata cutanea quævis?

Si igitur conſideremus cutem Infantis naſcituri eſſe tenerrimam, adeoque infectioni venereæ idoneam, im-

(27) Conf. GIRTANNER l. l. pag. 180.

(28) Conf. S. HAHNEMAN Uber Veneriſch. Krankh. pag. 274.

imprimis si hic vel illic pars quædam vel nullo, vel tenui saltem epithelio tecta fuerit, mirari non amplius potest, quod, si matres tali vitio instructæ sint, palpebrarum marginibus materies venerea acris sese inferat, ibique post aliquot dies Inflammationem ita dictam impuram producat, æque ac illud in aliis partibus ab hac caussa conspicitur.

Imo omne fere dubium observationes Quorumdam tollunt, quod illa Ophthalmiæ species, quæ *Venerea ab Infectione locali* vocatur, quoad sedem et symptomata cum modo exposita recens Natorum conveniat.

Doct. enim HAHNEMAN (29) eam ita delineavit, ut consistat in tumore palpebrarum, imprimis superiorum; oculi in initio sicci sint, dein vero acrem, sæpe viridescentem materiam magna quantitate fundant, et inter se invicem conglutinentur; notat simul, raro exin vitia oriri, quæ oculi bulbum devastare solent.

Ita quoque adferit Doct. DOUBLET (30) quod in

---

(29) HAHNEMAN l. c. pag. 275.
(30) DOUBLET l. c.

in Ophthalmia venerea locali serosa palpebrarum Inflammatio observetur, quae non raro progressu morbi in purulentam oculi Inflammationem mutatur, in tempore autem medela debita adhibita, nullum adferre solet periculum.

Quibus accedunt etiam Doct. COLOMBIËR (31) & GIRTANNER, (32) qui inter primaria luis venereae infantilis symptomata Ophthalmiam recensent.

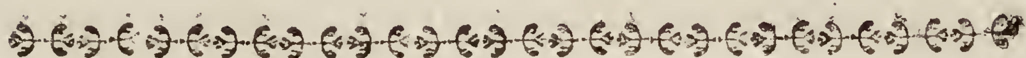
Concludimus igitur ex disputatis, verosimillimum esse, quod iis in casibus, ubi matres omni suspicione labis venereae non erant immunes, haec Ophthalmia recens Natorum produci possit non tantum, verum etiam debeat, si muliebria qualicumque ratione venerea materie, dum Infans nasciturus ea transiret, essent inquinata; cum simul statuimus, reliquas enumeratas caussas, quas Doct. SCHÄFFER & ARMSTRONG adduxerunt, imprimis si accedat dispositio

quae-

(31) COLOMBIËR De morbis Venereis Neonatorum. Prostat haec tractatio in actis Societ. Reg. Med. Paris. A[i] 1797. pag. 181.

(32) GIRTANNER l. c. pag. 176.

quædam cachectica vel ſcrophuloſa, eam quidem poſſe producere, tamen, ſi ubivis hæ unice tanquam cauſſæ deberent conſiderari, morbum æque frequentem obſervari debere, quam cauſſæ, quibus adſcribi ſolet.

CURATIO.

CAPUT III.

§. I.

Ex iis, quæ jam de Inflammationis paſſivæ indole exhibuimus, et quæ de hac noſtra Ophthalmiæ ſpecie diximus, ratione cauſſarum probabilium, e quibus pendere ſolet, ultro liquet, illa curationis momenta eſſe conſideranda, quæ in Inflammatione ejusmodi impura uſui veniunt.

Dantur quidem Medici, qui ſemper hanc Ophthal-

thalmiam levem adeo observaverint, ut remediorum usu vix opus esset; Doct. enim ARMSTRONG affirmat, omnes, quos unquam tractaverat, sanari, si tantum lene purgans adhibeatur cum lotione diligenti palpebrarum parum adstringente, ita Doct. LÖDER etiam Jenæ multos, eosque facili negotio curatos vidit.

Quorum Virorum experientiæ nihilominus opponi possunt observationes Doct. SCHÄFFER, & WARE, ex quibus elucescit, vitam Infantis sæpe numero periclitari, imprimis si vel Medici vel Parentes hunc morbum parum æstiment & nullam adhibeant efficacem medelam, usque dum morbus altas jam egerit radices, oculique bulbum adgressus fuerit, & ita novum ex priori vitium produxerit. Si quis igitur curam rationalem adhibere velit, hæc quatuor curationis momenta perpendat, necesse est.

Imo Vis Inflammationis infringenda est.

IIdo Impetus humorum ab oculis derivandus.

IIItio Præternaturalis aucta glandularum secretio imminuenda.

4to De-

IV^to^ Denique partes Inflammatione debilitatæ roborandæ sunt.

§. II.

I^mo^ Quod ad hanc attinet indicationem, huic optime satisfieri potest topica vasorum evacuatione; sæpenumero enim ex tali stimulo acri tanta excitatur vasorum diathesis Inflammatoria, ut non solum ea in vicinis partibus vigeat, verum etiam totum systema vasculare in consensum rapiatur: hoc in casu nullo modo efficacius infringitur reactio vasorum Inflammatoria, quam hirudinibus applicitis: venæsectiones generales in tali Inflammatione scopum propositum non attingunt, quia Inflammatoria palpebrarum conditio non deducenda est ex totius Systematis sanguinei conspirante diathesi, cum potius reliquum systema contrarium indicet.

Conducunt igitur hirudines temporibus vel oculis appositæ, quæ leniter vasa sanguine turgentia exonerant & spasticam illorum constrictionem tol-

lunt; infigniter quoque hirudinum ufum laudavit Doct. KORTUM (33), qui illas adhibebat femper cum fructu, fi Inflammationis vis nimia effet.

Hirudines absque noxa applicantur in hac recens Natorum Ophthalmia, æque ac in reliquis fpeciebus, quare cum Expert. VAN DER HAAR (34) affirmari liceat, in quavis Ophthalmia, ab acri oborta, hirudines oculis oppofitas plus boni præftare, quam repetitas Venæfectiones.

Sufficit in noftro cafu unam hirudinem tempori applicare, cum tamen ejus utilitas ex ipfa Inflammatione fit dijudicanda.

Sæpenumero impetus Inflammationis non corrigitur evacuatione fanguinea, verum potius applicatione remediorum involventium; hæc quippe non tantum acre irritans involvendo iners reddunt, verum etiam fenfilitatem partium affectarum nimiam tollunt, unde fperato fucceffu raro carent.

Rejiciunt quidem illorum ufum Doct. SCHÄFFER

(33) C. G. T. KORTUM l. c. tom I. pag. 113.

(34) V. D. HAAR, Heelkund. Waarnem. 32.

FER & WARE, qui laudant ſtatim Adſtringentia, quorum vim juxta morbi indolem moderabantur; lubenter tamen Doct. KORTUM & VOGELIO (35) largimur, impune remedia emollientia hic negligi non poſſe, & miro modo conducere, ſi ab initio adhibeantur: hinc quævis fomenta emollientia & collyria egregie inſervire poſſunt. Doct. KORTUM optimum vidit effectum fomenti, quod ex pulpa pomorum conficiebatur, cui ad finem morbi parcam Camphoræ & Croci quantitatem addebat ad vires reſtaurandas. Hinc quoque ſuadet Expert. FRANK (36) ut, remotis cauſſis, lac recens & ſanum, ex ubere matris obtentum, oculis inſtilletur, vel hujus loco decoctum quoddam emolliens; ita Doct. MICHAËLIS (37) narrat, quod ex Medico quodam FRIED, Argentorati praxin exercente, intellexerit, ſeſe hunc morbum pluries curaſ-

(35) S. G. Vogel, l. c. tom. IV. pag. 93.

(36) J. P. FRANK, de cur. hom. morbis lib. II. p. 80.

(37) MICHAËLIS, in notis ad verſionem Germanicam operis Doct. DEASE antea citati.

ſe oculos lavando lacte materno, dum in graviori caſu matri ac infanti lenia propinaret evacuantia.

Quidam jure hic uſum combinatum remediorum emollientium cum Opiatis laudant; imprimis ſi ſpaſtica vaſorum contractio adſit, quæ emollientibus vinci nequit; hinc grana quædam Opii cum emolumento hiſce fomentis addi poſſunt; Doct. WARE jubet, quod guttula Laudani Liquidi Sydenhami ſemel vel bis de die oculo inſtilletur, ſi ſuppuratio nimis vehemens ſit, & dolor gravis urgeat.

Non raro accidit, quod hæc Ophthalmia, inutiliter hiſce remediis applicitis, continuet, & Inflammationis chronicæ formam induat ex partium affectarum debilitate derivandæ; hoc in caſu optime Adſtringentia, prudenter adhibita, remediorum Inflammationem corrigentium vices gerunt, unde imprimis collyria ex parca ſacchari Saturni, Aluminis vel florum Zinci quantitate parata conducunt, vel lotiones ex herbis leniter Adſtringentibus laudari merentur; ita Doct. ARMSTRONG commendat Infuſum Verbenæ officinalis, dum Doct. DEASE lotionem e floribus Chamomillæ magnopere extollat, morboque ad finem

ver-

vergente parcam facchari faturni quantitatem immifceri jubeat.

Impetum Inflammationis etiam avertimus, fi operam demus, ne materies illa purulenta diu ftagnando intra palpebras acredinis notam contrahat, & ita partes jam nimium fenfiles morbofe afficiat; hinc palpebrarum conglutinatio, quantum id fieri potest, impedienda est, ut facilius materies hæc exoneretur; hunc in finem fuadent linteo carpto, Cerato Saturni illinito, palpebras feparare: purulentus ille humor fæpe propter vifciditatem intra palpebras remanet, quamvis illæ non plane claufæ fint; hoc in cafu adhibere folet Doct. Ware lac, in quo parca butyri infulfi quantitas foluta erat.

Denique cum oculi admodum fenfiles fint ad ftimulum lucis nimis ferenæ, conducit ad Inflammationem cohibendam, ut, quantum id fieri poffit, lux nimia arceatur, Infantes degant conclavi obfcuro et fi huic exponi debeant, oculi tueantur fafcia.

§. III.

II^{do} Verſatur hæc curæ pars in derivando humorum impetu ab oculis; medicamenta autem, quæ eam abſolvunt, duplicia, interna, & externa recenſeri debent.

Cum autem ea in partibus irritabilibus, teſte Cl. Hufelandio (38), lex obtineat, ſtimulum debiliorem ſuffocari, & reactionem morboſam partis affectæ tolli, ſi alio ſyſtemati irritabili fortior ſtimulus applicetur, quo ſimul humores alliciantur ad illum locum, ultro liquet, egregie hic inſervire remedia leniter Purgantia, ut Rhabarbarina, Mannata, & varia Salia Media, quibus utiliter Abſorbentia copulari poſſunt, ſi manifeſta acidi indicia in primis viis adſint. Hæc imprimis conducunt, ſi Infans alvo dura laboret, & meconium nondum depoſuerit. Doct. Schäffer parcas Tartari Emetici doſes utiliſſimas deprehendit, ſi Infantes acido laborent;

Emetica autem hic non tantum indicantur ad primas

(38) Hufeland, l. c. pag. 159.

mas vias a fordibus liberandas, verum egregie conducunt in fcrophulofis propter concuffionem, quam in toto corpore producunt, unde fyftema lymphaticum & glandulofum excitentur ad humorum indolem depravatam corrigendam.

Clysmata multum boni præftare, obfervarunt plures, fi præpararentur ex fubftantiis parum irritantibus.

Hic quoque illa remedia in cenfum venire debent, quæ proprie humorum vitiatam indolem emendare valent, nam huic Ophthalmiæ fæpe fubeft vitium fcrophulofum, aliquando fyphilliticum, quibus retardatur ejus cura: hinc attenta mente confideret, neceffe eft, Medicus habitum Infantis, ut detegat, an peculiare quoddam vitium in corpore delitefcat, fimulque perpendat cum Doct DOUBLET, virus venereum, fi accufandum fit, in Infantibus variam adfcifcere formam, eamque fæpe fallentem, unde illorum vita in fummo verfatur periculo.

Omnem hic paginam abfolvunt parcæ remediorum Antimonialium & Mercurialium dofes, uti fulphuris aurati antimonii, kermes mineralis, mercurii dul-

cis, aethiopis mineralis &c. quæ tamen prudenti manu exhiberi debent.

Ne quis tamen in ea verſetur opinione, hic ideo antivenerea eſſe uſurpanda, quia hæc Ophthalmia in quibusdam caſibus ſit deducenda ab infectione venerea, & mox illam auferri poſſe, ſi talia interne vel externe pro re nata exhibeantur.

Conſideret is mecum oportet, quod materies venerea, ſi offendat ſuperficiem quamdam noſtri corporis, vel epidermide deſtitutam, vel tenui tantum tectam, & multis cryptis glanduloſis inſtructam, organa hæc ſecernentia irritet, eorumque ſecretionem augeat, usque dum ſtimulus ille cum muco ſecreto eliminetur, vel organa ex conſuetudine in hunc ſtimulum non amplius reagant; hæc ſymptomata non mutantur, licet ſtimuli appliciti varient, ſi modo partes, quibus admoventur, ejusdem indolis ſint; conſtans enim Medicorum obſervatio evicit, eodem modo in urethra excitari poſſe Blennorrhagiam injectione ammoniæ liquidæ vel depoſitione materiæ cujusdam irritantis arthriticæ vel ſcrophuloſæ ad hunc locum, ac illud poſt applicitum miasma venereum obſervamus.

Com-

Comprobatum præterea hisce diebus habemus, raro si umquam in sola affectione glandularum mucipararum urethræ ex stimulo venereo absorptionem locum habere, & luem veneream sequi, nisi simul detur continui in partibus affectis solutio, qua vasa disrupta facilius absorbeant materiam irritantem, eamque humoribus misceant; enumerantur quidem aliæ quædam conditiones, quæ absorptioni miasmatis venerei in gonorrhæa favere dicuntur, ut frigus subito admotum, regimen vitæ nimis calidum, morbosa corporis conditio; verum hæc valde dubia sunt, & fere semper copulantur cum læsione partium affectarum, unde majori cum probabilitate oborta lues derivatur.

Doct. enim HAHNEMAN (39) uberrima experientia sibi constare affirmat, quod numerus illorum, qui ex mera gonorrhæa lue venerea afficiantur, tam parvus sit ratione habita luis venereæ, quæ ulcera venerea insequitur, ut vix nominari liceat.

Ex hisce jam sequitur, hanc affectionem erythema-

---

(39) Conf. HAHNEMAN l. c. pag. 160.

matosam, stimulo venereo productam, unam eandemque esse cum quibusvis Inflammationibus hujus generis, si modo partes affectæ conveniant; unde jam cuivis palam erit, curam eandem esse instituendam, quam omnes hujus naturæ Inflammationes requirunt.

Si quis enim vellet nostram recens natorum Ophthalmiam, evidenter a caussa venerea productam, curare Mercurio interne dato, hic animadvertat prius, caussam occasionalem extra humorum massam contineri, adeoque Mercurium vires suas ad miasma delendum exserere non posse: externe autem Mercurio applicito, forsan quis putaret, egregie miasma venereum iners posse reddi, de quo cum nonnullis Auctoribus dubitare licet; nemo præterea inficias ibit, Mercurium acredine sua interdum irritare, & Inflammationem augere posse.

Mirandum igitur non est, tot dari Medicorum observationes, qui post talem intempestivum remediorum Mercurialium, interne vel externe assumtorum, usum viderint in simplici gonorrhæa, quod glandulæ inguinales, ac testiculi intumescerent &

lu-

lues insequeretur, manifesto indicio absorptionem iis fuisse promotam.

Convenit ergo in nostra Ophthalmiæ specie, si venerea sit, cura Antiphlogistica, quæ usu eximio in simplici gonorrhæa comprobata est, remediis enim ex hac classe materies acris involvitur, & nimia sensilitas partium temperatur; hanc quoque opinionem amplexus est Doct. Koch (40), affirmans, hanc Ophthalmiam, licet veneream, optime posse curari absque remediis Antivenereis, suadet tamen eo in casu, quod mater ubera Infanti non amplius præbeat, sed sana nutrix eligatur.

Satis laudari nequeunt emplastra vesicantia, pone aures applicita, ad humorum impetum ab oculis derivandum, quæ diu applicanda sunt, ut lenem suppurationem producant.

§. IV.

---

(40) Conf, Koch l. c. tom. V pag. 309

§. IV.

III^tia Indicatio consistit in moderanda præternaturaliter aucta glandularum secretione; quodsi autem suppuratio, sive potius secretio glandularum nimia, devicta licet phlogosi, continuet ex debilitate, conducunt egregie Adstringentia.

Variæ collyriorum formæ laudantur ab Auctoribus hunc scopum attingentium, ita Doct. GIRTANNER collyrium laudat ex gr. III Extr. Saturn., gr. I Vitrioli Albi, & unc. II Aquæ Rosarum, aliquoties de die guttatim oculis instillandum. Doct. WARE, Aliique summopere extollunt Aquam ita dictam Camphoratam, cujus formula prostat in Dispensatorio Bateano.

Enumerare possem alia remedia, usu Medicorum comprobata, quæ huic scopo inserviunt, verum omnia in eo consentiunt, quod petita sint e classe remediorum jam indicata, quorum efficacia pro re nata dosi vel majori vel minori temperatur.

§. V.

§. V.

IV^to^ Denique cogitandum eſt de partibus hiſce affectis roborandis: illud quidem abſolvi poteſt iisdem remediis, quæ jam ad ſecretionem nimiam moderandam recenſuimus, verum magis activa adhiberi poſſunt ex eadem claſſe petita, uti præparata quævis Saturnina, Vitriolum Album, Alumen, Zincum, & ita porro.

Dotes harum partium mechanicæ non tantum Adſtringentibus ſæpe reſtituendæ ſunt, ſed & ſimul vis vitalis torpor Excitantibus curandus eſt: hinc eximio uſu ſeſe probarunt Oxyda quædam Mercurii unguenti forma adhibita, ſed accurate Butyro inſulſo, vel Axungia porcina ſubacta, ne acrimonia lædant: hunc in finem Cl. Hufeland (41) aliam communicavit methodum, Mercurium præcip. Rubr. in oculorum morbis exhibendi; ſumit ſcil. æquales partes Butyri inſulſi, Ceræ flavæ, & Mercurii Præcip. Rubr., hæc inter ſe invicem non miſcere jubet, diu

(41) Conf. Hufeland Journal der Heilk. tom IV. p. II. pag. 365.

diu terendo, ſed leni igne deliqueſcendo; Butyrum & Ceram ita melius involvere particulas minimas Mercurii, & majorem ejus quantitatem impunè applicari poſſe, experientia ſeſe didiciſſe teſtatur.

Caute tamen in hiſce Mercurii remediis verſandum eſt, ex irritatione enim, quam ſine dubio inducunt, de novo excitare poſſunt Inflammationem, imprimis ſi nimis cito, nondum devicta phlogoſi, in uſum vocentur; hinc quantocyus ſeponenda ſint, ſi ſperato ſucceſſu deſtituantur, & illa remedia adhibenda, quæ ſupra indicavimus.

Quodſi oculus ipſe vitia ex hac palpebrarum Inflammatione contraxerit, quæ remediis laudatis tolli nequeunt, ſed manu curanda ſunt, easdem regulas obſervet Medicus, quæ in Chirurgorum operibus celebrantur; quare ne magis indolem & curam Ophthalmiæ generalis, quam ſpecialis Neonatorum delineaſſe videar, demittendos eſſe L. B. cenſeo ad illorum ſcripta, qui de induſtria hanc partem elaborarunt.

OB-

OBSERVATIONES.

Obſ. I. Infans ſanus ſecundo poſt natales die illico palpebrarum tumore afficiebatur, quæ ſtatim arcte claudebantur; die ſequenti ex oculis effluebat materies purulenta flava, imprimis ex canthis internis; die XXIII ætatis, occaſione mihi ablata Infantem viſitandi, adhuc inſigniter tumebant, & rubebant palpebræ, ita ut bulbus ipſe nulla ratione conſpici posſet; Infans ceterum optime valere videbatur, præterquam quod in cute apparuerit exanthema puſtuloſum.

Adhibitis interne remediis Evacuantibus & externe collyriis compoſitis ex Emollientibus & Opiatis, non tantum palpebrarum tumor, ſed et ſecretio humoris purulenti emendata eſt, ita ut, elapſis XVIII diebus, oculi perfecte ſanati eſſent.

Obſ. II. Infantem ex patre ſano & matre manifeſte ſcrophuloſa, quæ ſimul ultimis graviditatis menſibus fluori albo fuit obnoxia, examinavi, poſt puerperium hoc morbo mater fuit liberata, ſed Ophthalmia ſcrophuloſa correpta.

Infans primis vitæ diebus alvum diu habuit duram, quæ non niſi remediis purgantibus ſoluta fuit; tenaci pituitoſa materie reddita. Inquietudine ac moleſtia matrem cum vexaret, mixturæ anodynæ larga copia ei exhibebantur ad ſomnum conciliandum. Poſt

Poſt diem natum 8vum levi palpebrarum oculi dextri Inflammatione corripiebatur, quæ ſibi relicta poſt trium ſeptimanarum ſpatium ſponte ſanata eſt, nulla oculi læſione manifeſta remanente: palpebris oculi dextri ſanatis, mox afficiebantur alterius oculi palpebræ, quarum Inflammatio jam tres ſeptimanas duraverat, antequam Infantem videndi occaſionem habebam.

Palpebræ non multum tument, uti illud ordinarie accidit, quare conglutinatio raro in iis obtinet, margines admodum rubent, & materiam purulentam copioſe fundunt tenacem, & flavam.

Infans cæteroquin debilis & emaciatus eſt, ſcrophuloſum manifeſtans habitum: laborat ſimul exanthemate in dextra faciei parte & aphthæ copioſæ os adimplent.

Quod ad cauſſam occaſionalem attinet, nihil certi ſtatuere licet; forſan ea in rheumate ſuſcepto quærenda eſt; parentes enim affirmant, Infantem ſymptomata quædam catarrhalia exhibuiſſe, & Ophthalmiam hanc apparuiſſe poſt Baptisma tempore humido ac frigido celebratum.

Uſu remediorum ſupra indicatorum Ophthalmia fere ſanata eſt, quamvis debilitas & reliqua inde fluentia mala roborantibus adhuc corrigenda ſit.

F I N I S.

POSITIONES MEDICÆ.

I.

Minime Clar. FOURCROY *concedimus, experimentis ab eo institutis probari, bilem qua talem sanguini inesse.*

II.

Quamvis bilis, chemice considerata, substantia saponacea dici mereatur, tamen saponis vice in corpore animali fungi non videtur.

III.

Bilis a Recentioribus merito consideratur, tamquam humor excrementitius systematis sanguinei.

IV.

Quod oxygenium, quibusdam substantiis ultra saturationis terminum unitum, non tantum non augeat, sed potius diminuat acidi notam, Lavoisierii theoriæ non repugnat.

V.

Phosphorum conflagrari in gaz Azotico, ex Ammonia, ope acidi Muriatici oxygenati obtento, nullo modo evertit theoriam de Aëris vitalis ad combustionem necessitate.

VI.

Vegetabilium defoliationem optime explicamus ex eo, quod folia propriam agant vitam.

VII.

VII.

Callum, cujus ope ossa fracta consolidantur, esse substantiam secretam vasis peculiari Vis Vitalis modificatione instructis, probabile omnino videtur.

VIII.

Opinio Blumenbachii, *qua statuitur, præter Ureteres adhuc alias dari vias clandestinas ex intestinis ad organa Uropoietica multis premitur difficultatibus.*

IX.

Repetita Venæsectione augetur Plethora.

X.

Medicamenta quædam immediate agere videntur in solida viva, quædam in fluida nostri corporis.

XI.

Cl. Hahnemanni *opinionem, qua statuitur, in multis casibus Luem Veneream remediis mercurialibus non curari, nisi quatenus iis peculiaris febris excitetur, qua miasma Venereum deletur, non omni probabilitate destitutam esse, credo.*

XII.

Datur febris vere putrida a saburrali diversa.